

Aan de staatssecretaris van Financiën en de leden van de vaste Kamercommissie Financiën.

Datum: 17-2-2017
Onderwerp: recente uitspraken Raad van State over de gevolgen van het meetellen van het inkomen van vertrekkende partner of andere medebewoner voor toeslagen
Postadres: Ministerie van Financiën, Postbus 20201, 2500 EE Den Haag

Geachte staatssecretaris, geachte leden van de vaste Kamercommissie Financiën,

De Raad van State heeft in een tweetal uitspraken¹ vastgesteld dat de Belastingdienst Toeslagen discrimineert door bij vertrek van een partner of medebewoner het na vertrek gestegen inkomen mee te tellen voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagen. Er is sprake van ongelijke behandeling ten opzichte van de situatie dat men op 1 januari vertrekt omdat er dan geen nadelige financiële gevolgen zijn. Naar de mening van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden dient deze situatie gerepareerd te worden.

Tot 2012 kende de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) de zogenaamde 10%-regeling. Het doel van deze regeling was om sterke verlaging van de uitbetaalde toeslagen op grond van hoger inkomen van een ex-partner of medebewoner buiten de samenwonenperiode, te beperken. Aangezien de berekening en uitbetaling van toeslagen van een jaarinkomen uitgaan, wordt een toeslagontvanger immers gauw met een terugvordering geconfronteerd als twee partners gaan scheiden en na de echtscheiding samen per maand meer inkomen hebben dan in de periode waarin ze samen woonden.

Bijvoorbeeld:

Man en vrouw wonen van januari t/m maart samen: Vrouw heeft een WIA-uitkering in hoogte van € 350,-. Samen ontvangen ze een aanvullende bijstandsuitkering tot aan de norm voor gehuwden (€ 1.390,- per maand). In maart gaan ze uit elkaar en vanaf dat moment ontvangt ieder van hun een (aanvullende) bijstandsuitkering van € 973,- per maand, samen dus € 1.946,- per maand. Doordat over de periode van samenwonen (jan t/m maart) niet het inkomen over deze periode (á € 1.390,- per maand), maar het jaarinkomen (vereenvoudigd gerekend á € 1.807,- per maand) als grondslag voor de berekening wordt genomen, komt hier onontkoombaar een lagere huurtoeslag en terugvordering uit voort. Deze terugvordering vindt plaats bij degene die de aanvraag heeft ingediend.

Bij invoering van de AWIR was de 10%-regeling opgenomen in art. 8 lid 3 en 4 Awir. Deze luidde als volgt:

3. Indien zulks leidt tot een ten minste 10 percent lager toetsingsinkomen, wordt bij beëindiging van het partnerschap in het berekeningsjaar, in afwijking in zoverre van het eerste en tweede lid, op verzoek van de belanghebbende bij de berekening van het toetsingsinkomen van de partner:
 - a. geen rekening gehouden met:
 - 1°. belastbaar loon dat is genoten na de beëindiging van het partnerschap;
 - 2°. winst uit een onderneming die na de beëindiging van het partnerschap is gestart; en
 - 3°. belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden indien de werkzaamheden na beëindiging van het partnerschap zijn gestart;
 - b. het belastbare loon dat in de periode van partnerschap is genoten tijdsevenredig herleid naar een jaarloon.
4. Bij beëindiging van het medebewonerschap in het berekeningsjaar is het derde lid van

¹ RvS 26 oktober 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:2839](#) en RvS 30 maart 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:865](#)

overeenkomstige toepassing met betrekking tot het toetsingsinkomen van de medebewoner.

De 10%-regeling was verre van perfect omdat ze met een aantal situaties geen rekening hield:

- de 10%-regeling hield alleen rekening met een hoger inkomen ná een (echt-)scheiding, maar niet in de periode vóór het samenwonen in de situatie dat mensen bij elkaar gingen wonen.
- De 10%-regeling bood alleen een correctiemogelijkheid als het inkomen van de vertrekkende partner hoger werd, maar niet als het inkomen van toeslagontvanger hoger werd (wat bijna altijd het geval is, als er sprake is van een inkomen op bijstandsniveau)
- De 10%-regeling kon pas na de definitieve berekening aangevraagd worden, terwijl de BD/T soms al gedurende het toeslagenjaar tot verrekening overging, waardoor burgers te weinig over hielden om hun vaste lasten te betalen (terwijl ze wel recht op de 10%-regeling hadden).

Voor meer uitleg hierover zie het LOSR-rapport "Toeslag of tegenslag?".²

In 2012 heeft de wetgever desondanks de 10%-regeling zonder vervangende regeling afgeschaft met de argumentatie "dat de 10%-regeling zo ingewikkeld en onbekend is, dat er nauwelijks een beroep op werd gedaan".

Vanwege de uitspraken van de Raad van State ligt herinvoering van de 10%-regeling niet voor de hand, omdat in de hierboven vermelde situaties waarin de regeling niet voorziet, dan nog steeds sprake zal zijn van ongelijke behandeling. De LOSR pleit voor de volgende regeling.

Voorgestelde regeling

Bij een wijziging van de gezinssamenstelling stelt de Belastingdienst / Toeslagen op verzoek het recht op toeslagen per maand als volgt vast:

- In de maanden waarin de burger een PW-, TW-, IOAW- of IOAZ-uitkering ontvangt, worden alle toeslagen, op basis van een minimuminkomen, maximaal toegekend, ook al heeft men fiscaal een hoger inkomen ontvangen. Omdat deze uitkeringen aanvullen tot het bestaansminimum, kan dit zonder verdere inkomenstoets.
- In de maanden waarin de burger een ander inkomen heeft ontvangen dan een PW-, TW-, IOAW- of IOAZ-uitkering, stel dan het recht op toeslagen per maand vast door het bruto maandinkomen om te rekenen naar een fictief jaarinkomen.

Graag vernemen wij van u wat u gaat ondernemen n.a.v. de uitspraken van de Raad van State en wat u van onze voorgestelde regeling vindt.

Met vriendelijke groet,

Jan Hamming, Voorzitter LOSR

Andre Moerman, voorzitter signaleringscommissie

² A.J. Moerman, H. Oberzaucher en T. Runhaar. "Toeslag of tegenslag? Knelpunten in regelgeving en uitvoering van de Awir", LOSR/MOgroep december 2009 p. 29 t/m 33 en "Uitkeringsgerechtigden lopen toeslagen mis. Verroer je niet!", Sociaal Bestek december 2009, p. 21 t/m 23.